

DR. JÁRMAI KÁROLY

1887–1941

Állatorvosdoktor, a intézményünk kórbonctani intézetének tanára 1918-tól 1941-ig. Hutýra Ferenc tanítványa. Az összehasonlító kórtan és kórbonctan jeles művelője. Később a kórszövettan, a daganatkutatás (leukózis) területén végzett vizsgálatai révén neve az egész világon ismertté vált.

1887. szeptember 18-án született Körmöcbányán (Bars vármegye, ma Kremnica Szlovákiában). Középiskolái tanulmányait (reálgimnázium) ugyanitt végezte. Szülővárosának hí rajongója maradt mindhalálig. 1905-ben a M. kir. Állatorvosi Főiskola hallgatója lett. 1909-ben állatorvosi, 1913-ban állatorvos-doktori diplomát szerzett summa cum laude minősítéssel. 1909 óta a járványtani tanszéken előbb ösztöndíjas gyakornoki, majd éveken át tanársegédi minőségben működött. A világháború alatt kezdetben mint egy hadiló-kórház állatorvos főnöke, később pedig mint az első Kelet-Galíciában állomásozó táborigorlabo-
ratórium vezetője teljesített szolgálatot. A világháború alatt szerzett érdemeiért a Koronás Arany Érdemkeresztet és a Magyar Koronás Bronzérmet (Signum Laudis) nyerte el.

Entz Bélának a pozsonyi egyetemre való távozásakor (1918) a főiskola tanári kara Jármai Károlyt szemelte ki tanszéki utódjául, s a földművelésügyi miniszter őt 1918. április 15-én kelt rendeletével valóban a kórbonctani intézethez

osztotta be. 1918-ban segédtanárrá, 1920-ban az általános kórtan és kórbonctan nyilvános rendkívüli, 1924-ben pedig nyilvános rendes tanárává nevezték ki. Aránylag fiatalon jutott katedrájához, s bár az új szakmájának műveléséhez a szükséges alapot volt kiváló tanítómesterének s főnökének, Hutýra Ferencnek oldalán szerezte meg, fontosnak tartotta, hogy a humán patológusokkal szoros kapcsolatokat építsen ki. Ehhez minden alkalmat megragadott: intézeti munkatársaival együtt egyik legszorgalmasabb résztvevője volt az orvoskari kórbonctani intézeti referáló estéknek (szaküléseknek), később pedig, megalakulásakor alapító tagja lett a Magyar Pathologusok Társaságának (1932). A megbecsülésnek és munkássága elismerésének kétségtelen jele, hogy e tudományos társaság a szegedi nagygyűlés elnökéül választotta (1939), nemkülönben, hogy a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem Orvostudományi Kara az összehasonlító kórbonctan tárgyköréből 1931-ben magántanárrá habilitálta.

Mint a kórbonctan tanára, már 1920-ban tagja lett a tisztvizsga-bizottságnak. 1928-ban az Országos Állategészségügyi Tanács rendkívüli, 1933-ban pedig rendes tagjává nevezték ki.

A tanári kar tagjaként részt vett intézményünk adminisztratív ügyeinek ellátásában és irányításában is. Az 1927/28-as tanévben a M. kir. Állatorvosi Főiskola prorektora lett. A M. kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem létrejöttével pedig az 1936/37-es tanévben a Mezőgazdasági és Állatorvosi Kar dékánjává választották. Dékánságának idejére esett az állatorvosi szakoktatás megindulásának 150. évfordulója is, melynek méltó keretek közt való megünneplésén nagy odaadással és lelkesedéssel buzgólkodott.

A Magyar Országos Állatorvos Egyesületben (MOÁE) kezdettől fogva komoly szerepet vállalt, s több mint egy évtizeden át viselt szakülési elnöki tisztége alatt az egyesület tudományos működését magas színvonalra emelte.

Munkássága során kezdetben szívesen foglalkozott tisztán járványtani, bakteriológiai problémákkal is, később azonban érdeklődése teljesen a kórszövetten felé irányult, és figyelmét mindinkább a daganatkutatás kérdései kötötték le. Leukosis-tanulmányai világszerte ismertté tették nevét. Eredményes munkásságát elismerve az angol Lady Tata Alapítvány éveken át rendelkezésére bocsátotta a vizsgálatokhoz szükséges anyagi eszközöket.

Az ifjúság érdekeinek szolgálatában kezdettől fogva fontos feladatának tartotta, hogy hallgatóit megbízható tankönyvekkel lássa el. Ezért már 1920-ban kiadta kórtani és kórbonctani előadásainak litografált összefoglalását. Csakhamar (1925) nyomon követte ezt *Általános kórtan* című, gazdagon illusztrált, eredeti képanyagban bővelkedő műve. Az első litografált kórbonctan bővített

JÁRMAI KÁROLY MELLSZOBRA
AZ EGYETEM PARKJÁBAN
(KELEMEN KRISTÓF ALKOTÁSA)

és átdolgozott kiadása *A háziállatok kórbonctana* címen 1936-ban jelent meg. Ugyanakkor látott napvilágot *A házi állatok kórboncolási technikája* című vezérfonala. *A háziállatok kórbonctana* előkészítésben levő, második javított kiadásának megjelenését (1941) sajnos már nem érthette meg. Ő volt a magyar állatorvosi kórtan és kórbonctan első szakkönyvírója.

Jármai Károly kiváló oktató-nevelő tanár volt. Tartalmas, egyszerűen felépített előadásai, a gyakorlatokon tartott konzultációi, világos, könnyen érthető, logikus magyarázatai, pontos elkülönítő kórbonctani diagnózisai akaratlanul is lekötötték hallgatói figyelmét. Tanítványai becsülték, tisztelték és szerették őt, s rajta keresztül a kórtant és a kórbonctant komoly, értékes és hasznos stúdiumnak tekintették. A daganatkutatás területén végzett munkája napjainkban, amikor a kutatómunka a vírusok felé fordul, különösen értékes.

Korán kezdődő betegsége fiatalon törte ketté élete pályáját. 1941. március 8-án halt meg. Március 11-én temették a székesfőváros adományozta díszsírhelyre a Farkasréti temetőben.

Emlékszobrát (Kelemen Kristóf alkotása) a tiszteletére rendezett tanszéki tudományos ülés keretében, 1987. szeptember 18-án avatták.

Irodalom

- Kotlán Sándor: *A magyar állatorvosképzés története 1787–1937. A M. kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Állatorvosi Osztálya alapításának 150-ik évfordulója alkalmából.* Pátria, Budapest, 1941. 210 p.
- Dr. Jármái Károly † 1887–1941. *Állatorvosi Lapok*, 1941. 64. 6. 31–33.
- Domán Imre: Jármái Károly és Kemény Armand professzorok portréjához. *Magyar Állatorvosok Lapja*, 1988. 43. 8. 464.
- Jármái-centenárium: patológiai emlékülés, szoboravatás. Budapest, 1987. szeptember 18. In *Az Állatorvostudományi Egyetem bicentenáriumi ünnepségei és tanéve.* Szerk.: Holló Ferenc–Lami Gyula. Állatorvostudományi Egyetem, Budapest, 1987. 161–166.